

Jaarverslag IVN Hoogeveen 2014

IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een maatschappelijke organisatie met als missie:

- Bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving;
- IVN laat je leren van de natuur en verrijkt daarmee je leven;
- IVN laat je nadenken over gedrag en motiveert tot milieubewust handelen.

IVN werkt aan een duurzame samenleving. Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur, duurzaam handelen stimuleert. Daarom laten wij jong tot oud de natuur dichtbij beleven. We verbinden hen met groene initiatieven rond natuur en maatschappelijke thema's zoals voeding, gezondheid en energie.

Samengesteld door: Annemieke Blokzijl, 18-01-2015

Beste vrijwilligers, leden, samenwerkende partijen en alle anderen die ons een warm hart toedragen. Zonder jullie hadden wij de successen van afgelopen jaar nooit kunnen realiseren. Namens het bestuur, bedankt!

Inhoudsopgave

Bestuursactiviteiten	3
- Regiodag	3
- Hoogeveensche Courant Groen & Doen	3
- Nieuwsbrief	3
- Het Steenbergerpark	3
- IVN en de gemeente	3
- Open dag	4
- Beeldmerk 't Struunhuus	4
- Aanvraag voor een Idylle	4
Activiteiten met samenwerkende partners en overige	5
- Jeugdbegeleiderscursus	5
- Tuinreservaten cursus	5
- Natuurontbijt	6
- Sloopjesdagen	6
- Natuurwerkdag	6
- IVN Werk-doe-dag	7
- Highland Games	7
- 'Daar pluk je de vruchten van'	8
- Samenwerking activiteitencommissie Steenbergerpark Leeft	8
- NLdoet: Pimp het park	8
- Water in de tuin	8
- Samenwerking basisscholen Hoogeveen	8
- Natuurwerkdagen Dikkenberg school	9
- Workshop Carrousel	9
- Bos Natuurlijk	9
- Nationale Nachtvliedernacht – Vleugelslagen in de duisternis	9
- Nacht van de Nacht	10
- Nacht van de Vleermuis	10
- Tamboer, Hartje Zomer	11
- Cultuurhistorische markt Hoogeveen	11
- Zomeractiviteiten Zuiderpark	11
- Samenwerking Dorpscollege Pesse	11
- Samenwerking Area	11
Werkgroepen	11
- Jeugd	11
Boskids	11
Natuurkenners	12
Struners	13
- Scharrelkids & Junior Rangers	14
- Speelnatuur	14
- Paddenstoelen	15
- Planten	16
- Dassen	16
- Vleermuizen	17
- Vogels	18
- Gierzwaluw	18
- Huiszwaluw	19
- Kerkuilenbescherming	20
- Steenuilen	20
- PR	20
- Grafieken monitoring huiszwaluwen	21
Contactgegevens IVN Hoogeveen	22
- Bijlage Activiteitenoverzicht 2014	23

Bestuursactiviteiten

Regiodag

“Op 12 april organiseerde IVN Hoogeveen als afdeling van dienst de Regiodag voor alle IVN afdelingen in Drenthe. Er zijn in Drenthe 13 afdelingen. Waar onder bijvoorbeeld Emmen, Assen, Aa en Hunze, Westerveld etc. We ontmoetten elkaar in Tiendeveen in het nieuwe multifunctionele centrum. Het programma was zeer gevarieerd. Van een officieel bestuur gedeelte naar een prachtige wandeling. We kunnen kiezen uit een wandeling in en rond Tiendeveen en een wandeling bij de Wijken van Eleveld. Dit is een bijzonder struinp pad waarbij je zeker goed ter been moet zijn. Na de lunch, verzorgd door de vrijwilligers van het centrum, kwam Hans Dekker ons van alles vertellen over de prachtige planten die in Drenthe voorkomen. Hans Dekker is specialist op het gebied van orchideeën en laten we daar nu juist in Hoogeveen heel veel van hebben. Erg leuk dus om dat ook aan de andere afdelingen te laten zien. Het was een geslaagde dag.”

Tevens is een bestuur afvaardiging aanwezig geweest bij de Landelijke Raad (LR). Dit jaar vonden de vergaderingen plaats in Arnhem, Driebergen-Zeist, Maas en Niers (Noord-Limburg) en in Nijkerk.

In 2015 is Assen afdeling van dienst en organiseren zij de Regiodag en vertegenwoordigen wij samen in 2015 de provincie Drenthe op het Bestuurlijk Overleg van de Landelijke Raad.

Hoogeveense Courant Groen & Doen

Onze voorzitter schrijft 1 x per 5 weken een column voor de pagina Groen & Doen voor de Hoogeveense Courant. Hierin laat ze haar kijk op de natuur zien en houdt zo iedereen op de hoogte van de IVN gebeurtenissen.

Nieuwsbrief

Sinds ons verenigingsblad Sphagnum op een andere manier in elkaar wordt gezet en bij Editoo is ondergebracht hebben we vanaf oktober 2013 geen editie meer uitgebracht. Het is lastig om in een uitgave van eens per half jaar ‘up to date’ te blijven met activiteiten. Er is meer te vertellen dan er in het blad past en vaak is dat dan al oud nieuws. Vandaar dat we een nieuwsbrief uitbrengen. Maar door drukke werkzaamheden is deze niet regelmatig verschenen. Dankzij de hulp van Joost Botter ziet onze nieuwsbrief er frisser uit en is gebruiksvriendelijker.

Aanmelden kan via: <http://ivn.nl/afdeling/hoogeveen/activiteiten/aanmelden-nieuwsbrief>

Het Steenbergerpark

In 2013 wil IVN Hoogeveen graag een eigen ruimte, in 2014 is er ruimte. We kregen in februari symbolisch de sleutel overhandigd van de toenmalig wethouder Eerenstein.

De Smederijen steunden ons met een geldbedrag voor de inrichting zodat we ook gelijk aan de slag konden. De buitenkant werd opgeknapt door de gemeente en voor de binnenkant moesten we zelf de handen uit de mouwen steken. Op 21 maart was er vanuit deze locatie de eerste grote activiteit die letterlijk in het water viel. Zie verderop in het verslag.

We zijn ontzettend blij met onze locatie en hebben ruimte voor opslag, vergaderingen, grote activiteiten, cursussen, lezingen en workshops. Scholen weten ons te vinden en we hopen op een goede samenwerking in de buurt. In de zomermaanden is er rondom het pand weinig gedaan aan de tuin. Dit had twee redenen, de eerste is dat we wilden zien wat er allemaal groeit en bloeit en de tweede reden is dat we tijd nodig hadden om plannen te maken. Op 1 november tijdens de Natuurwerkdag hebben we ook de tuin aangepakt en is er heel wat snoeiwerk verricht om ruimte te maken voor meer bloeiende planten om op die manier ook meer vlinders en bijen naar de tuin te halen. Natuurlijk moet er nog ontzettend veel werk verricht worden maar het begin is er.

Foto Hero Moorlag

IVN en de gemeente

De overleggen tussen de gemeente Hoogeveen en IVN zijn ook dit jaar regelmatig ingepland. Er is o.a. gesproken over de inrichting van groene ruimtes, het maaibeeld en we hebben een bruikleenovereenkomst af kunnen sluiten

over de groene ruimte voor 't Struunhuus om dit in te richten met speelnatuur.

Na de verkiezingen in maart hebben nieuwe wethouders en raadsleden een druk inwerkprogramma voorgeschoteld gekregen en in dat programma was ook ruimte voor een fietstocht langs succesvolle en minder succesvolle natuurontwikkelingen binnen de gemeente. De fietstocht startte en eindigde bij ons Struunhuus. Onderweg kregen we van Hans Dekker uitleg over de prachtige natuur in en rond Hoogeveen. Het weer was af en toe spelbreker maar toch bleef iedereen enthousiast. We hebben prachtige natuur heel dichtbij en daar moeten we trots en zuinig op zijn.

Open dag

Door Hero Moorlag

Zaterdag 30 augustus bezochten veel belangstellenden de open middag van IVN te Hoogeveen.

Foto's Hero Moorlag en Bart Pijper

Voorzitter Grietje Loof, opende de middag en tevens maakte zij de naam van het IVN gebouw in het Steenbergerpark bekend. Het IVN gebouw zal voortaan de naam 't Struunhuus dragen. IVN Hoogeveen heeft drie jeugdafdelingen, de Boskids (kinderen uit groep 5), Natuurverkenner (groep 6) en de Struners (groep 7 en 8), deze groep bedacht zelf de naam 'de Struners'.

In de middag presenteerden vele werkgroepen zoals huis/gierzwaluw werkgroep, plantenwerkgroep, paddenstoelenwerkgroep, dassenwerkgroep en zoogdierenwerkgroep. Ook stands met Natuurvereniging Zuidwolde, Groei & Bloei, de activiteitencommissie Steenbergerpark leeft was vertegenwoordigd en de PR werkgroep van IVN was aanwezig. Hoeve Sonneclaeur uit Fluitenberg verkocht hun ambachtelijk ijs en de biologische boerderij de Zonnehorst hun biologische producten. Bij het Soep en Brei café werd met afvalmateriaal geknutseld.

Vrijwilligers schonken koffie en er was verse kruiden- en vruchtenthee. Ook de zelfgemaakte koekjes en taartjes werden door vrijwilligers ingebracht en vonden gretig aftrek bij de belangstellenden. Voor de kinderen was er een natuurroute 'Strunen rond de 5-er' uitgezet. De kinderen mochten door een web kruipen, geblinddoekt en als nachtdiertjes via touwen van de ene naar de andere boom lopen, vlotten varen op de vijver en mochten hun eigen broodjes bakken bij het open vuur. Ook werd er ademloos gekeken naar het voeren van een vleermuis en werden veel vragen gesteld over paddenstoelen en de das.

Het bestuur kan terug kijken op een geweldige zonnige middag met heel veel belangstelling van het publiek.

Beeldmerk 't Struunhuus

Geert Oldenbeuving heeft ons geholpen met het ontwerp van een beeldmerk voor 't Struunhuus. We zijn nog op zoek naar een manier om het beeldmerk ook duidelijk op ons Struunhuus te krijgen zodat het voor iedereen ook echt duidelijk is dat IVN daar zit.

Beeldmerk Geert Oldenbeuving

Aanvraag voor een Idylle

In samenwerking met de gemeente Hoogeveen, bijenvereniging de Heidebloem, Natuurvereniging Zuidwolde, Wijkbeheer en buurtbewoners hebben we een aanvraag voor een Idylle ingezonden naar de Vlinderstichting. Een Idylle is een bloemrijke plek voor vlinders, bijen en mensen. In de voorbereiding is er gekeken naar een geschikte ruimte in het Steenbergerpark. Op 29 oktober is er een afvaardiging van het Idylleteam naar Hoogeveen gekomen om zich te oriënteren in het door ons aangewezen gebied en om kennis te

maken met een afvaardiging van de aanvragers. Alle geledingen waren vertegenwoordigd. Het Idylleteam was onder de indruk van onze plannen en onze samenwerking. In december kregen we te horen dat onze aanvraag voor de Idylle is toegekend. In januari 2015 gaan we meer concrete afspraken maken. De participanten zijn: Vlinderstichting, gemeente Hogeveen, bijenvereniging de Heidebloem, Natuurvereniging Zuidwolde, buurtbewoners en IVN.

Foto's Hero Moorlag

Activiteiten met samenwerkende partners en overige

Jeugdbegeleiderscursus

In 2013 zijn we begonnen met de cursus Jeugdbegeleider. Dit in samenwerking met IVN Emmen, IVN Hardenberg en met ondersteuning van IVN Landelijk. Het cursusteam en de docenten bestond uit IVN vrijwilligers en IVN beroepskrachten. De cursus omvatte 10 bijeenkomsten waarvan 6 theorie- en 4 praktijklessen. De theorielessen werden gevolgd in Emmen, de praktijklessen vonden allemaal plaats in Stuifzand. De groep cursisten uit Hogeveen hebben als eindopdracht een Bosfeest georganiseerd in Nieuwlande.

Uiteindelijk hebben 14 cursisten, waarvan 6 uit Hogeveen, op 22 maart hun diploma behaald.

<http://jeugdbegeleiderdrenthe.blogspot.nl>

Tuinreservaten cursus

In maart van dit jaar is IVN Hogeveen gestart met de cursus Tuinreservaten. De cursus is ontstaan uit een samenwerking tussen Vara's Vroege Vogels en IVN (landelijk). In Hogeveen lagen de plannen al een tijdje te wachten op uitvoering en in 2013 werd begonnen met het werven van deelnemers.

De bedoeling van de cursus is om je tuin om te toveren tot een groen paradijs waar het voor jezelf en ook voor allerlei kleine diertjes goed toeven is, een tuinreservaat.

In de cursus komen alle facetten van diervriendelijk tuinieren aan bod en met prachtig cursusmateriaal en genoeg gespreksstof hebben 8 cursisten met veel plezier deelgenomen aan de cursus. De cursusavonden werden gehouden bij Tuincentrum Strijker waar we een fijne ruimte tot onze beschikking hadden. De laatste theorieavond werd gegeven in het IVN Struunhuus.

Foto Grietje Loof

We hebben deze cursus afgesloten met een excursie in de vlindertuin in Zuidwolde waar Joop Verburg ons op zijn eigen bevlogen wijze nog veel meer leerde over hoe je er voor kunt zorgen dat je met weinig inspanning een vlinder- en bijvriendelijke tuin kunt maken. Tijdens deze excursie kregen de aanwezige cursisten uit handen van de cursusleiding de certificaten uitgereikt.

Iedereen was enthousiast over deze cursus en IVN Hoogeveen hoopt ook in de toekomst de cursus vaker te kunnen geven. Mocht je interesse hebben voor een cursus Tuinreservaten dan kun je dit via de website kenbaar maken.

<https://www.ivn.nl/afdeling/hoogeveen>

Natuurontbijt

Op 18 mei deed IVN Hoogeveen voor de derde keer mee aan het Natuurontbijt, een landelijke activiteit waarbij mensen worden uitgenodigd om te komen ontbijten, kennis te maken met IVN en daar wordt meestal een natuuractiviteit aan vastgekoppeld. Janny Timmerman, Dette Boiten en Grietje Loof hadden een heerlijk ontbijt klaar staan, met biologische producten, wat bijzonder in de smaak viel. Zestien gasten en het schitterende weer zorgden voor de rest. Er was voldoende tijd om kennis te maken. De geplande wandeling werd een korte wandeling want zoals het wel vaker gaat 'gezelligheid kent geen tijd'. Voor IVN landelijk was dit de laatste keer dat het Natuurontbijt wordt gepromoot. Voor ons bestuur is het een reden om in 2015 nog een Natuurontbijt te organiseren voor onze leden.

Foto Grietje Loof

Slootjesdagen

Op zaterdag 21 juni organiseerde IVN Hoogeveen een wateractiviteit in het kader van de Slootjesdagen in het Steenbergerpark, tegenover 't Struunhuus. Zo'n 40 kinderen en hun ouders en grootouders kwamen ontdekken, genieten, waterdiertjes vangen en vlot varen bij het water. Een aantal kinderen ving niet alleen waterdiertjes maar ook een grote berg afval die op het water dreef. Er zat zelfs een Nederlandse vlag bij! Geweldig kinderen! Zo hielden we samen het park mooi en schoon! Het was een heerlijke en gezellige middag. Alle deelnemende kinderen kregen een waterdiertjes zoekkaart mee naar huis.

Foto's Dette Boiten

Natuurwerkdag

IVN Hoogeveen is tijdens de Natuurwerkdag op twee locaties aan de slag gegaan. In het Steenbergerpark is het groen rond 't Struunhuus gesnoeid en van het vrijgekomen groen een takkenril gemaakt langs het fietspad.

Lees en bekijk het fotoverslag van Bart Pijper, zie:

<http://bartjestrून.blogspot.nl/2014/11/natuurwerkdag-in-het-steenbergerpark.html>

In het Nuilerveld kwamen de Boskids en Natuurkenners meehelpen en in de middag ook één van de scouting groepen.

José Daemen schreef hierover het volgende:

"IVN Hoogeveen is dit jaar aan de slag gegaan in het Nuilerveld, een prachtig heidegebied nabij Pesse met veel jeneverbessen. Aan de noordkant ligt een stukje heide met jeneverbessen en aardig wat opslag van dennen en berken. Door het verwijderen van de opslag krijgt het jeneverbessstruweel en de heide de ruimte. 's Ochtends hebben de Boskids hun handen uit de mouwen gestoken en onder begeleiding lekker gestruind door het prachtige gebied

van Het Drentse Landschap. In de middag hebben de Natuurkenners van IVN Hoogeveen en de Bevers van Scouting Hoogeveen het stokje over genomen. De Schotse Hooglanders en de heideschappen zijn van een afstand bekeken, maar de kikkers, muizen, salamanders, vele prachtige paddenstoelen en plantjes van dichtbij. Ook is er een schedel (waarschijnlijk van een kat) gevonden. Tijdens het struinen hebben de kinderen jeneverbeszaadjes gezocht en in de grond gestopt. Volgend jaar kunnen we misschien het resultaat daarvan zien. Naast de vele kinderen en hun ouders waren er gelukkig ook weer een paar enthousiaste volwassenen die de hele dag hebben geholpen. In totaal zijn er zo'n 60 vrijwilligers bezig geweest om de heide op te schonen en er is ontzettend veel werk verzet. Een zeer geslaagde en zonnige Natuurwerkdag. Tot volgend jaar!"

Foto's Dette Boiten, Jan Mager en Stefan Pronk

IVN Werk-doe-dag

Op zaterdag 27 september vond de 5e editie van de Werk-doe-dag plaats. Dit is een actieve dag voor alle NME (Natuur en Milieu Educatie) vrijwilligers in Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel. Jeugd en jongeren staan centraal. Dit jaar werd deze activiteit gehouden in het Allardsoog in Bakkeveen. De volgende workshops kwamen aan bod: van Tegels naar Modderbroek, Groene handen in de Kinderopvang, Vitamine D3: Duurzaam Denken en Doen, Duurzame Sporen, Prikkelende Natuur, Camerasafari in de Natuur, Scharrelkids de Zevenster en Stand 3.0.

Highland Games

IVN Drenthe heeft dit jaar voor de tweede keer de Highland games georganiseerd in het Dwingelderveld. José Daemen, Jeroen Pomper, Piet Zwaan en Jan Mager hebben hier aan meegewerkt samen met IVN Westerveld. Drie middelbare scholen uit Midden-Drenthe en Westerveld deden mee. Er werd onder andere met boomstammetjes gegooid, stammen verplaatst op rollende stammetjes en er werd touw getrokken. En zo hoog mogelijk in een gladde stam geklommen. Het gebeurde allemaal heel fanatiek en de meeste leerlingen deden het met veel plezier.

Foto's Jan Mager

Maar het zou IVN niet zijn of er moest ook een educatief element aan worden toegevoegd. Freddy en Jan Mager hebben vorig jaar daarvoor een GPS speurtocht uitgezet. Op wat kleine aanpassingen na konden we die dit jaar weer gebruiken. Op het GPS-traject moesten zeven punten worden gevonden. Bij elk punt moest een vraag worden beantwoord middels keuzeantwoorden, over wat er ter plekke te zien was. Ook hier werd door de meeste leerlingen goed aan meegedaan. Overal in het bos liepen zoekende en discussiërende leerlingen over waar tonderzwammen vroeger voor gebruikt werden, of welk nut brandnetels hebben. Jammer dat er altijd wel een leerling tussen zit die de boel verstoert. Ook dit jaar waren er oriëntatiepunten vernield of weggenomen waardoor een paar groepen de opdrachten niet goed konden uitvoeren. De uitdaging voor volgend jaar is om de punten zo uit te voeren dat ook dat goed gaat. Ondanks deze smet was het een heel geslaagde dag.

'Daar pluk je de vruchten van'

De activiteit 'Daar pluk je de vruchten van' van IVN Westerveld viel in goede aarde bij IVN Hogeveen en er werd gegidst en meegelopen.

Samenwerking activiteitencommissie Steenbergerpark Leeft

Op het moment dat wij bezig zijn om een eigen ruimte voor de vereniging te zoeken zijn burgers in de wijk de Weide en omgeving bezig om een groep op te richten die samen eens gaan kijken wat ze kunnen doen voor de samenleving in de wijk. Hun grootste zorg is het Steenbergerpark want daar verdwijnt volgens hen het hart. Of dingen zijn kapot en wordt niet vervangen of het wordt vernield en komt ook niet terug. Er is veel vandalisme. De zorg om de verpaupering is groot. Het duurt dan ook niet lang of wij hebben elkaar gevonden als eenmaal duidelijk is dat wij gebruik kunnen gaan maken van een leegstaand pand in het Steenbergerpark. Vanuit ons bestuur wonen Dette Boiten (tevens wijkbewoonster) en Grietje Loof de vergaderingen bij en werken we mee aan de activiteiten die worden georganiseerd door de activiteitencommissie Steenbergerpark Leeft. Ook de kinderboerderij de Beestenbult schoof aan om mee te denken over leuke activiteiten die kunnen worden georganiseerd. In 2014 werd o.a. een 'verkleed' voetbaltoernooi en een filmavond georganiseerd. De laatste activiteit stond gepland voor 20 december, een Midwinterfeest in en rondom 't Struunhuus. Helaas ging dit niet door vanwege het slechte weer.

NLdoet: Pimp het park

Het is een lastige datum in maart als de landelijk NLdoet dag zijn opwachting maakt. De tijd om de natuur met rust te laten in verband met het broedseizoen zorgde ervoor dat we bijna nooit meededen aan deze dag. Maar met een eigen onderkomen en met heel veel plannen om daar iets moois van te maken melden wij onze vereniging aan voor één dag, 22 maart. Er kwam zoveel respons op af dat we zelfs een stop moesten invoeren. Het enige wat nu nog roet in het eten kon gooien was het weer en dat is gebeurd. Het regende de hele ochtend zo gestaag en hard dat de meeste buitenwerkzaamheden niet konden worden uitgevoerd. In 't Struunhuus werden ook allerlei werkzaamheden gedaan. Schoonmaken, verven en opruimen. De leerlingen die voor de maatschappelijke stage hun uren kwamen bijdragen hebben het allemaal wel moeten bekopen met een nat pak. Voor 2015 hebben we onze vereniging weer aangemeld, nu voor 2 dagen want inmiddels is er nog veel meer werk aan de winkel.

Water in de tuin

Op 18 juni organiseerden wij en Groei & Bloei in het kader van de Nationale Tuinweek een gezamenlijke activiteit over water in de tuin in het Steenbergerpark in Hogeveen. Iedereen was van harte welkom om eens te kijken wat de mogelijkheden zijn om iets met water te doen in de tuin. De vrijwilligers van Groei & Bloei legden van alles uit over de waterplanten en mogelijkheden om iets leuks te creëren in de eigen tuin of op een balkon.

De vrijwilligers van IVN stonden klaar met schepnetjes en zoekkaarten om ook eens echt te gaan kijken naar de bestjes die in het water leven. Ook werd er een vlot in elkaar gezet om mee te varen. De kinderen hebben genoten!

Foto's Dette Boiten

Samenwerking basisscholen Hogeveen

In 2013 zijn we gestart met overleg op de Krullebaar in de wijk Wolfsbos. Ook in 2014 hebben we samengewerkt met de Hogeveense scholen. Zo hebben we in februari een workshop georganiseerd waarbij kinderen samen met onze vrijwilligers en hulp van Landschapsbeheer Drenthe aan de slag gingen om de patio weer in het licht te zetten en ging een andere groep vogelsnacks maken.

In mei is groep 3 van de Montessorischool op bezoek geweest bij ons Struunhuus en hebben we samen met IVN vrijwilligers een natuur-beleef-ochtend verzorgd.

Foto Nina Oostwoud

In oktober hebben we iedere woensdagmiddag een jeugdactiviteit georganiseerd. Blaaspijpjes maken van vliertakken, paddenstoelen speuren of lampionnen maken van natuurlijk materiaal, alles werd goed bezocht en een vervolg zit er zeker in.

Natuurwerkdagen Dikkenberg school

In samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe, (zij leveren het gereedschap) organiseren we voor de praktijkschool de Dikkenberg natuurwerkdagen. Sinds 3 jaar vindt dit plaats bij het ven in het Spaarbankbos. Inmiddels heeft de school dit plekje geadopteerd. Er wordt heel fanatiek gewerkt en het resultaat is goed te zien, al kunnen ze de komende jaren nog goed vooruit. Afgelopen jaar zijn we drie dagen aan het werk geweest met in totaal 45 leerlingen.

Foto Jan Mager

Workshop Carrousel

De gemeente Hoogetveen, afdeling sport, organiseerde in het najaar een workshopcarrousel voor de beide centrumsscholen. Om kennismaking en samenwerking te stimuleren kregen leerlingen van groep 5, 6, 7 en 8 drie verschillende workshops aangeboden. IVN werd gevraagd om een 'groene' activiteit te verzorgen. Uiteindelijk hebben we gekozen voor het maken van Mandala's van natuurlijk materiaal. Hierin staat samenwerken centraal.

Foto's Grietje Loof

Bos Natuurlijk

Op 12 september hebben ongeveer 140 kinderen van basisscholen uit de directe omgeving een prachtige dag in de natuur ervaren. Het project 'Bos Natuurlijk' is een activiteit wat georganiseerd wordt vanuit de vereniging 'Nieuwe Wildernis' in samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en IVN-vrijwilligers. Tijdens een struintocht van 3 uur stonden de leerlingen oog in oog met o.a. Schotse Hooglanders. De mooiste paddenstoelen werden ontdekt en er zijn veel bomen 'beklommen'. Begeleidende boswachters, vrijwilligers en leerkrachten waren druk met het beantwoorden van alle vragen van de enthousiaste leerlingen. De kinderen kregen 'les' in hutten bouwen, koken uit de natuur en vuurtje stoken. Met het stoken van een groot kampvuur werd de dag afgesloten. Op school gaan de leerlingen daarna een presentatie voorbereiden waarin zij de ouders gaan vertellen en laten zien wat zij allemaal hebben geleerd in dit project.

Nationale Nachtvliedernacht – Vleugelslagen in de duisternis

Door Ernstjan Penninkhof

Afgelopen jaar werd op 27 juni voor de 10e keer de Nationale Nachtvliedernacht gehouden. Op deze avond stonden door heel Nederland op meer dan 123 locaties liefhebbers van nachtvlieders met diverse lokmiddelen klaar om het publiek te verrassen met de meest prachtige wezens van de duisternis.

In Hoogetveen hadden Jan & Freddy Mager, Ernstjan Penninkhof, Janny Timmerman en Dette Boiten twee witte lakens met een felle lamp opgezet bij 't Struunhuus in het Steenbergerpark. Ook werden diverse bomen met een voor nachtvlieders zeer aantrekkelijk zoet goedje ingesmeerd.

Vanaf de schemering begon het feest met de eerste vlinders die op de lakens landden.

Doordat er in het park diverse vijvers liggen zagen we diverse soorten vlinders die voor de voortplanting gebonden zijn aan waterplanten. Dit is ook mooi terug te zien in de namen van deze vlinders zoals lisdoddesnuitmot, egelskopmot, krabbenscheermot en kroosvlindertje.

Later op de avond landden een paar reuzen op het doek: de vliervlinder, groot avondrood en de ligusterpijlstaart. Maar zelfs deze werden overtroffen door een onverwachte gast uit een andere insectengroep: de spinnende watertor!

Zo af en toe liepen we een rondje langs de ingesmeerde bomen en zagen we hoe het vogelwiekje en de meldevlinder van het zoete smeersel zaten te smikkelen. Vooral de meldevlinder zorgde met zijn prachtige mosgroene tekening voor vele 'oeh's en aah's'.

Naast 'bewuste' bezoekers werden ook een aantal toevallige passanten door de felle lampen gelokt. Zo ook een paar blowende parkjochies die de vlinders 'vet chill' vonden. :)

In totaal 'vingen' we 55 soorten van de meer dan tweeduizend soorten nachtvlinders die Nederland rijk is. Er valt dus nog veel te ontdekken met deze soortgroep!

Foto's Ernstjan Penninkhof

Nacht van de Nacht

Door Hero Moorlag

De tiende editie van de Nacht van de Nacht werd zaterdagavond uitgebreid gevierd met een nachtspektakel bij Hunebedcentrum Borger. Op het theater, de muziek, poëzie en fakkeloptocht kwamen honderden mensen af.

De Nacht van de Nacht is een initiatief van Natuur- en Milieufederatie Drenthe. De milieuorganisatie wil wijzen op het feit dat het nergens in de provincie meer echt pikdonker is. De lichtvervuiling werkt negatief op nachtdieren. Bijna alle Drentse gemeenten doen mee aan de Nacht van de Nacht door een nachtwandeling te organiseren en de straatverlichting te beperken of zelfs tijdelijk uit te schakelen.

Foto Hero Moorlag

Ieder jaar organiseert Natuurlijk Evenwicht Krakeel, in samenwerking met IVN-afdeling Hoogeveen, een nachtwandeling tijdens de Nacht van de Nacht. Vond deze wandeling in voorgaande jaren plaats in het Kremboongbos, zaterdagavond kwamen ruim vijftig ouders en kinderen samen in het Spaarbankbos. De nacht was helder met fonkelende sterren. In drie groepen wandelde men onder leiding van een natuurgids langs een opgezette das, vleermuizen bij het ven en een steenmarter. Op deze punten gaven natuurgidsen uitleg over het nachtelijke leven van deze dieren en het belang van stilte en rust. In de beukenlaan werd een stiltemoment ingelast waarin iedereen zich bewust werd van de duisternis. Hoewel de A28 enigszins storend aanwezig was, bleken duisternis en stilte een beleving, vooral voor de kinderen. De opkomst is voor de organisatie een stimulans om het evenement volgend jaar te herhalen.

Nacht van de Vleermuis

Op zaterdag 30 augustus organiseerde IVN Hoogeveen in samenwerking met Het Drentse Landschap een vleermuis-excursie op het Landgoed Rheebruggen.

Na een korte uitleg over vleermuizen bij de beheerboerderij gingen de deelnemers met Jan Mager op stap. In het laatste weekend van augustus wordt de Nacht van de Vleermuis georganiseerd. De Europese Nacht van de Vleermuis is een initiatief van Eurobats, de Europese organisatie voor de bescherming van vleermuizen.

Het was een geslaagde avond.

Tamboer, Hartje Zomer

Het verzoek van de Tamboer om een natuuractiviteit te verzorgen op de eerste donderdag in de zomervakantie hebben we positief opgepakt. De Tamboer wilde ook in de zomermaanden meer activiteiten aanbieden en begon 'Hartje Zomer', met een groene middag. Tijdens het middagprogramma voor volwassenen was het de bedoeling dat IVN een kinderprogramma zou uitvoeren. Het was heel warm die dag en er waren dan ook geen kinderen aanwezig. We hebben laten zien wat we kunnen en voor een volgende keer kunnen we dit zo weer oppakken.

Cultuurhistorische markt Hoogeveen

Op zaterdag 6 september stonden Bart Pijper, Henny Bisperink en Janny Timmerman met de IVN stand op de cultuurhistorische markt te Hoogeveen. De cultuurhistorische markt was in het teken van cultuur, historie, toerisme en levende geschiedenis. De IVN stand was ingericht op historie en geschiedenis. Oude geschiedenis boeken, schedels, archeologische stenen/vondsten, ketelkoken en opgezette dieren. De kinderen mochten uilenballen pluizen. Veel belangstelling was voor het bord waar men het verschil kon zien tussen kanaliseren, moeras en meanderen. Dit werd gedaan doormiddel van water door slangetjes te laten lopen.

Zomeractiviteiten Zuiderpark

Sinds 2010 organiseren we in het Zuiderpark vlotbouwen en varen voor de kinderen van Zuid ter plekke van de NOP (Natuur Ontdek Plek). Al spoedig kwam daar ook de NEK bij (Natuurlijk Evenwicht Krakeel). Afgelopen jaar is daar het Steenbergerpark bijgekomen, tijdens de Sloopjesdagen op 21 juni.

Op 2 juli beleefden er bij de NOP ongeveer 15 kinderen veel plezier aan. Voor Het Drentse Landschap is de vlotactiviteit ook nog georganiseerd in de Reestvervangende leiding op 9 juli.

Foto Jan Mager

Samenwerking Dorpscollege Pesse

Ook in 2014 heeft IVN meegewerkt aan kinderactiviteiten georganiseerd door het Dorpscollege Pesse. In het voorjaar was er een kriebelbeestjes activiteit in de Markegronden voor de jonge kinderen. Na de zomervakantie stonden weer 2 activiteiten ingepland.

Samenwerking Area

Het IVN Struunhuus is ook uitgifte depot van afvalzakken voor het verzamelen van plastic afval en dezelfde zakken kunnen in 2015 ook gebruikt worden voor drinkpakken. Tevens zijn we uitgifte depot voor hondenpoepzakjes. Dit gaat via de Smederijen. We werken graag mee aan een schonere omgeving en duurzaamheid.

Werkgroepen

Werkgroep Jeugd

De werkgroep jeugd is een aantal keer bij elkaar geweest in vergadering. We hebben gekeken naar de activiteiten zoals we tot nu aanbieden en hoe het anders zou kunnen. Vooral het plannen van losse activiteiten vraagt veel van de vrijwilligers.

Boskids

Door Maartje van der Haar

Ongeveer 42 kinderen telde de groep Boskids 2013/2014. In Januari 2014 stond de vierde activiteit, het maken van een nestkastje op het programma. Het werd deze keer een koolmezenkast. Elk jaar proberen Jaap van der Streek en Bernd van der Haar weer een ander nestkastje of iets dergelijks te bedenken, zodat in de gezinnen waar meerdere broertjes en zusjes meedoen aan de Boskids elke keer iets anders mee naar huis gaat. Na vele variaties was nu de traditionele koolmezenkast weer eens aan de beurt. Ook regen de kinderen een pindasnoer en verbeterden ze zich in een spannende vogelquiz.

In februari liepen de Boskids voor een nachtwandeling in het stikdonkere Echtens Paradijs en werd hen over het leven van enkele nachtdieren verteld. Dit is een activiteit waar een aantal IVN'ers met kennis van zaken bij gevraagd wordt. Dit jaar waren dat: Jaap van der Streek met roofvogels, Roel Smit met reeën en Hero Moorlag met de das. Zo komen de kids heel wat te weten over verschillende nachtdieren. Het was gelukkig droog, nadat het behoorlijk nat was geweest de afgelopen dagen.

In maart gingen de Boskids naar de schaapskooi van Johan Coelingh. Deze enthousiaste schaapherder ontvangt ons

al enkele jaren. Kinderen kunnen vragen stellen en in kleine groepen met de lammetjes knuffelen. Omdat ook dit jaar weer voldoende lammetjes geboren waren werd er getrakteerd op beschuit met muisjes.

In april kon de vleermuizenexcursie helaas niet door gaan. Het weer was te onstabiel en het was maar zeer de vraag of er wel iets te zien en te horen zou zijn. Door de vele vrije dagen en vakanties in de tijd van het jaar was er ook geen mogelijkheid om de excursie te verzetten, jammer.

In mei namen we de groep Boskids mee naar het Meester Cramerpad waar we in de buurt van de vogelkijkhut vogels spotten en leerden we hoe we met vogelboekjes moeten werken. Ook kwamen vogelgeluiden en de vogel zelf aan bod. Deze activiteit is tevens de laatste van het seizoen. Een leuke afsluiting van een mooi seizoen Boskids. Zij konden zich daarna opgeven voor de vervolggroep de Natuurkenners. Ongeveer de helft van de Boskids maakten daar gebruik van.

In september trad er een nieuwe groep Boskids aan. 46 enthousiaste kinderen die met een netje het Oude Diep bij Wijster onveilig maakten. Na een hele morgen vissen, ontdekken en spelen met water zat de eerste activiteit van het seizoen 2014/2015 erop. Een enthousiaste groep, die gewapend met een eigen visnet en een zoekkaart waterbeestjes naar huis togen.

In oktober waren de paddenstoelen aan de beurt. Hier gaat het om ontdekken, proeven en waarnemen. Deze activiteit vindt plaats in het Spaarbankbos. Alle kinderen bakten hun eigen champignon en aten die met een klein beetje zout en peper op een toastje smakelijk op. Ook gingen ze op zoek naar allerlei verschillende soorten paddenstoelen en bekeken er twee van heel dichtbij.

De eerste zaterdag in november is het Natuurwerkdag en daar doen de Boskids 's morgens aan mee. Er werd gewerkt op het Nuilerveld bij Pesse waar Jan Mager de scepter zwaaide. Door twee jeugdbegeleiders werd de kinderen het een en ander verteld over de vondsten die ze deden en over de jeneverbes die daar voor komt. Iedereen stopte een aantal zaadjes in de grond in de hoop dat er over een tijdje weer nieuwe boompjes uit de grond komen. Met een zaag en werkhandschoenen aan gingen de Boskids de grove den en de berk te lijf. Precies een mooi werkje voor deze groep kinderen. Landschapsbeheer Drenthe kwam nog langs en deelde aan iedereen een prachtig boekje over de jeneverbes uit. Het was heel mooi zonnig weer, waardoor het landschap er schitterend uitzag. Dit was tevens de laatste activiteit van 2014.

In januari komen de kinderen weer bij elkaar om een vogelnestkast in elkaar te timmeren.

Natuurkenners

Door Grietje Loof

Het afgelopen jaar hebben de Natuurkenners weer diverse activiteiten voorgeschoteld gekregen. In januari werd gestart met de 'van alles in het bos dag'. Hierbij was een groep cursisten aanwezig die de cursus Jeugdbegeleider aan het volgen was. Bij deze cursus hoorden snuffelstages en uitvoerende stages. De groep heeft de kinderen begeleid met het maken van een vogelnest, een held op stokken en er zijn 18 nestkastjes opgehangen in het Spaarbankbos. Het was een prachtige middag in het bos.

Daarna volgden: Avondnatuur paddentrek bij Schoonhoven, de bijen en kleine beestjes activiteit ging helaas niet door vanwege slecht weer. In juni was er de wateractiviteit: de IVN Slootjesdagen. Het was een mooie afsluiter van het seizoen 2013/2014 waar heel veel kinderen op af kwamen. Op 30 augustus begonnen we weer met de

Foto's Henny Umker

activiteiten tijdens de Open dag en in september was er een struuntocht over het Mantingerveld samen met de Struners (kinderen van groep 7 en 8). We hebben met elkaar heel veel natuurschatten ontdekt en een hele fijne middag gehad.

“Het struunen.

Het was er leuk met het struunen. Je kon veel zien en er waren veel sporen! We zagen zelfs dassen poep :) Er waren ook veel konijnen hollen, je kon ze herkennen dat er meestal poep van een konijn er bij ligt. Verder hebben we nog schapen gezien, er waren ook nog lammetjes bij.

Dit was het. Van: Romy"

Op 1 november zijn de Natuurkenners aan de slag gegaan in het Nuilerveld. De activiteit bestond uit twee onderdelen: hard werken in de natuur en een speurtocht doen tussen de jeneverbessen. Het was een prachtige dag met heerlijk weer.

In januari 2015 gaan we weer verder met een nieuwe bosdag: een middag vol natuurplezier in het Spaarbankbos.

Struners

Door Doortje Antonisse

De groep bestond uit 10 kinderen.

Wij hebben 6 activiteiten gedaan.

- Archeologisch Museum in Diever: Hier gingen de kinderen zelf verf en kwasten maken van natuurlijke materialen. Tevens kregen zij een rondleiding door het Museum.
- Natuurwerkdag Pesser Markegronden: Eerst een sporenspeurtocht gehad en daarna gingen de kids los met boompjes uit de grond trekken. Elk jaar vinden ze dit weer geweldig!
- Workshop winter: De kinderen hebben een vogelvoederhuisje gemaakt met echt dakleer erop. Met een eigengemaakte pindaslinger zag het er prachtig uit!
- Struintocht om het Bezoekerscentrum in Ruinen: Samen met Grietje door het Dwingelderveld gestruind. Mooie stenen en veren gevonden. Zelfs een dassen/vossenburcht gezien. In de heide zagen we een hagedis, hij liep gewoon over je schoenen heen.
- Boerderij Jan Zomer: De kinderen mochten zelf even ervaren hoe een uier voelt en wat een zuigkracht de melkmachine heeft. Ze mochten ook even in de melktank kijken. Daar kunnen een heleboel pakken melk in! In de stal hebben zij de kalfjes geaaid en de stier bezocht. Jan legde uit dat elke koe zijn eigen registratiekaart heeft. Daarop staat de naam, geboortedatum, wie de vader, moeder, opa en oma zijn en zijn registratienummer. Jan had ook een jager uitgenodigd, die allerlei opgezette dieren bij zich had. Hij legde uit dat de jacht niet gemeen is, maar soms juist echt nodig. Helaas konden wij deze keer niet het land op om reeën te spotten. Het was veel te nat op het land. Tenslotte gingen we nog nesten bekijken van het pimpelmeesje en de wulp.
- Uilen ringen: Met Jaap gingen we steen- en kerkuilen ringen. De kinderen vonden het erg interessant en leuk. De uilen werden niet alleen geringd, maar ook gewogen en er werd gekeken hoelang de vleugels waren. Ondanks dat de uilen enorme klauwen hebben, durfden de kinderen ze gewoon vast te houden!

Na de zomervakantie 2014 is de naam van Jeugdleden veranderd in Struners.

De groep Struners, seizoen 2014-2015, bestaat uit 12 kinderen.

We hebben 8 activiteiten op het programma staan.

Struuntocht Mantingerveld, Natuurwerkdag, Nestkastjes, Vuur maken/Oerdag, Reeënexcursie, Junior Rangers, Uilen ringen en Sloopjesdagen.

Foto's Doortje Antonisse

Werkgroep Scharrelkids & Junior Rangers

Door Grietje Loof

IVN Westerveld en IVN Hoozeveen zijn dit jaar gaan onderzoeken of het mogelijk is om voor de jongeren van 12 tot 19 jaar een groep Junior Rangers op te richten. In Nederland zijn tot nu toe 3 groepen actief. Ze zijn verbonden aan een Nationaal Park. Voor onze afdeling zou het betekenen dat jongeren actief gaan worden in het Nationaal Park Dwingelderveld, vandaar ook de samenwerking met IVN Westerveld. We zijn op verkennende gesprekken geweest bij Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Het is de bedoeling om in september 2015 te starten met een kleine groep jongeren.

Werkgroep Speelnatuur

Door Dette Boiten

Aan het begin van de zomer van 2014 werd de werkgroep Speelnatuur opgericht. Het doel van deze werkgroep is om speelnatuur te creëren rond 't Struunhuus in het Steenbergerpark.

De werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van IVN, een deskundig ontwerper van speelnatuur, buurtbewoners, een lid van de activiteitencommissie Steenbergerpark Leeft en een vertegenwoordiger vanuit de gemeente. De werkgroep Speelnatuur kwam dit jaar 7 keer bij elkaar voor overleg. In 't Struunhuus is een tentoonstelling ingericht met het ontwerp voor de te realiseren speelnatuur en de mogelijkheden in het park.

We vinden het erg belangrijk de buurt te betrekken bij het project. Op 7 oktober werd een inloopavond georganiseerd. Naar deze inloopavond kwamen 16 buurtbewoners. Iedereen was na de uitleg over de speelnatuur enthousiast, mensen kwamen met goede ideeën en boden aan om mee te helpen. Tijdens de avond kwam vooral naar voren dat mensen het belangrijk vinden om verschillende doelgroepen bij de speelnatuur te betrekken zoals ouderen die kinderen kunnen voorlezen, jongeren die helpen bij het maken van speelattributen en gehandicapten die gebruik kunnen maken van de speelnatuur.

De buurtbewoners hebben onderstaande ideeën aangedragen:

- In het park vogelhuisjes, nestkastjes en vleermuiskastjes ophangen.
- Een blote voetenpad realiseren.
- Het aanleggen van een kabouterpad.
- Planten van fruitbomen en dergelijke.
- Waterornamenten aanbrengen in de vijver.
- Een genummerde route bedenken, waarbij planten en bomen in het park worden aangegeven.
- Waterkant schuin laten af lopen in verband met veiligheid.
- Eventueel extra verlichting aanbrengen.
- Een vaste vuurplek creëren voor jongeren.
- Scholen informeren over de speelnatuur, door middel van een nieuwsbrief.
- In gesprek gaan met jongeren, die vaak in het park zijn.
- Bureau Halt benaderen.
- Ouderen benaderen om voor te lezen of andere activiteiten met kinderen te ondernemen.
- Buurtbewoners blijven informeren over de ontwikkelingen van de speelnatuur.
- De speelnatuur nog meer onder de aandacht brengen, eventueel in combinatie met activiteiten van IVN.

Foto's Dette Boiten

De zorg van een aantal buurtbewoners is dat er dingen worden vernield of dat het een hangplek wordt voor jongeren. Voor dit gedeelte is het verstandig om in gesprek te gaan met de jongerenwerker. De jongerenwerker kan afspraken maken met jongeren ten aanzien van rommel opruimen en dergelijke. Ook werden er vragen gesteld over

het onderhoud van het terrein en veiligheid. Het onderhoud van het terrein komt voor rekening van de gemeente. Wat betreft de veiligheidsnormen, is speelnatuur hetzelfde als spelen in een bos.

Elf mensen hebben zich aangemeld die zich willen inzetten voor werkzaamheden van de aanleg van de speelnatuur. Deze mensen hebben allen aangegeven liever de handen uit de mouwen te steken dan mee te vergaderen in de werkgroep. Een speciaal overleg met deze buurtbewoners werd dan ook afgelast.

Op de Natuurwerkdag is begonnen met de aanleg van een takkenril. Veel volwassenen en kinderen hielpen mee. De kinderen gaven aan dat ze ook graag iets in het water willen zoals een pontje. Op een later tijdstip is er een begin gemaakt met wilgentenenhutten.

Wanneer er door snoei of kap materialen vrij komen die we kunnen en willen gebruiken voor de speelnatuur worden deze naar het terrein gebracht. Er liggen nu een aantal boomstammen en wilgentenen. Het plan is om tijdens NLdoet op 20 en 21 maart 2015 verder te gaan met de aanleg.

Werkgroep Paddenstoelen

Door Bernhard de Vries

Het herfstseizoen 2014 had ups en downs. De ups bestonden uit enthousiasme van veel excursiegangers en de downs uit kwalen in het kader van gezondheid. Diverse personen zijn actief geweest en de indruk bestaat dat de kennis van paddenstoelen geleidelijk toeneemt. Deze trend is ook landelijk aanwezig. De NMV (Nederlandse Mycologische Vereniging) sites en de andere media hebben daarin bijgedragen. Ook de artikelen van Hero Moorlag in onze plaatselijke krant. Gerelateerd aan onze IVN waren de mycologische activiteiten van 8 personen (H.J. Bisschop, H. Bisperink, H. Moorlag, J. Scheeres, R. Smit, H. Tiemens, J. Verburg, B. de Vries). De lijst van (de 31) activiteiten is niet compleet, de tellingen voor het CBS en kleine uitstapjes ontbreken. De resultaten van de inventarisatie zijn bedoeld ter ondersteuning van het beheer in de boswachterij. Bijzondere soorten zijn ook gevonden. Een voorbeeld is de vondst door Roel Smit van de sponzige kaaszwam (*Spongipellis spumeus*) op een biels in Lentsche Veen. De soort is overal zeldzaam en nieuw voor Drenthe.

- 14 mei Inventarisatie Tellingebos.
- 19 mei Inventarisatie Tellingebos.
- 27 aug Inventarisatie Tellingebos.
- 28 aug Excursie voor kinderen De Krullebaar. Ter Horst.
- 03 sep Cursus voor gidsen Natuurmonumenten in Ruinen.
- 04 sep Inleiding en excursie voor Werkgroep Jeneverbes Balinge.
- 04 sep Inventarisatie Tellingebos.
- 22 sep Lezing voor PROBUS door (invaller) Joop Verburg.
- 22 sep Inventarisatie boswachterij Ruinen vak 86.
- 27 sep Excursie voor Qvist Zwolle in boswachterij Schoonloo.
- 30 sep Inventarisatie boswachterij Ruinen vak 86.
- 01 okt Excursie voor kinderen van Krakeel in Spaarbankbos.
- 04 okt Excursie voor Natuurvereniging Zuidwolde.
- 06 okt Deelname aan PWD excursie naar Havelte.
- 07 okt Voorbereidingsexcursie Hoozeveen Steenbergerpark.
- 08 okt Excursie vanuit IVN huis naar Spaarbankbos.
- 10 okt Excursie school Nieuwlande in bos Nieuwlande.
- 12 okt IVN publieksexcursie Spaarbankbos.
- 15 okt Inventarisatie boswachterij Ruinen vak 85.
- 18 okt Publieksexcursie Ommen.
- 19 okt Publieksexcursie Oud Avereest.
- 20 okt Inventarisatie Tellingebos.
- 22 okt Inventarisatie Tellingebos.
- 24 okt Inventarisatie Tellingebos.
- 26 okt Publieksexcursie Oosterhesselen (zangmiddag Joop Verburg).
- 27 okt Inventarisatie begraafplaats Echten en boswachterij Ruinen vak 86.
- 01 nov Excursie voor KNNV Rotterdam Lheebroekerzand.
- 03 nov Deelname aan PWD excursie naar natuurontwikkeling bij de VAM.
- 10 nov Deelname aan PWD excursie WMD terrein Sultansmeer.
- 18 nov Inventarisatie Tellingebos.
- 09 dec Inventarisatie boswachterij Ruinen vak 85 en 86.

Werkgroep Planten

Door Henny Bisperink

In 2014 heeft de plantenwerkgroep voor de florakartering twee km-hokken geïnventariseerd. We hebben er nog wel wat meer tijd voor uitgetrokken dan volgens de nieuwe methode Nieuwe Strepen project de bedoeling is maar we begrijpen het nut daarvan nog niet helemaal.

Km-hok 228-528 Hoogeveen Zuid 237 soorten.

Km-hok 232-525 Hollandscheveld 139 soorten.

Voor Hans Dekker hebben we weer orchideeën gedetermineerd en geteld. We komen nu op totaal 45 plekken in de gemeente Hoogeveen waar orchideeën staan. Omdat alles dit jaar vroeg was heeft het hoge gras en riet ons nogal dwars gezeten bij de telling, waardoor we niet altijd op de aantallen kwamen van vorige jaren en op sommige plekken weer meer aantallen. Het was weer een grote klus maar het blijft leuk om te doen.

Toen we al onze aangenomen klussen hadden gedaan en het nog steeds prachtig weer was hebben we nog vier avonden mooie natuurgebieden bezocht en genoten van alles wat we daar tegen kwamen. We zijn o.a. naar de nieuwe begraafplaats Zevenberg geweest en naar het VAM gebied Wijster. Ook zijn we een avond naar de Vossenberghoeve geweest en daar vonden we schildereprijs, moeras egelboterbloem, waterpostelein en pilvaren. Op het Terhorsterzand vonden we o.a. witte snavelbies, kleine zonnedauw, veenbes en moeraswolfsklauw.

Zaterdag 24 mei hadden we een excursie naar Schiermonnikoog georganiseerd onder leiding van Freddy Mager.

Zaterdag 7 juni organiseerden we een Natuurwandeling bij de VAM-berg in Wijster. Freddy was weer onze gids. We hebben daar veel soorten planten gevonden waaronder veel rietorchissen en gevlekte orchissen.

De werkgroep bestaat uit 13 leden. In het nieuwe jaar hebben we al weer een excursie gepland op zaterdag 6 juni naar een mooi natuurgebied in Twente.

Foto's Henny Bisperink

Werkgroep Dassen

Door Hero Moorlag

Wat het dassenbestand in Drenthe betreft, blijft de trend van 2013 gehandhaafd, namelijk stabilisatie. Onze werkgroep heeft met de circa 90 burchten dezelfde ervaring. Het aantal jongen loopt terug. Soms is een burcht verlaten of zijn de dassen naar een andere burcht verhuisd. Dat is overigens een normaal verschijnsel.

Uitzonderingen zijn er altijd. Bij Zuidwolde telde een lid negen dassen op één burcht. Daartegenover staat dat op een burcht met ieder jaar tien dassen nu slechts enkele dieren aanwezig waren. Opvallend in 2014 was, dat nogal wat burchten door vossen waren bezet. Enkele dassen blijven dan in zijholten wonen, maar vrouwtjes die jongen moeten werpen vertrekken doorgaans naar een andere burcht.

De schade die dassen in de landbouw veroorzaken in maïsvelden en aan de grasmat is in sommige gevallen fors. We praten dan met de boer en geven hem onze brochure waarin ondermeer de mogelijkheid staat beschreven schadevergoeding aan te vragen bij het Faunafonds. In de meeste gevallen tonen boeren begrip, maar vrijwel altijd wordt er gezegd: 'Dit is mijn land en dat bos is van Stichting Het Drentse Landschap. Dus die dassen zijn van hen. Zij moeten ervoor zorgen dat schade beperkt blijft.' Dat is niet helemaal waar. Het bos is van Het Drentse Landschap, maar reeën, vossen en dassen zijn van zichzelf. Schadebeperkende maatregelen moet daarom door de boer worden genomen en/of hij vraagt schadevergoeding aan. Dat moet worden gedaan via internet en veel boeren zien tegen de rompslomp van formulieren op. De schade beperkt zich niet tot de landbouw. Mevrouw Geerts van golfsterrein

Martensplek liet ons de schade rond vier holes zien, 's nachts veroorzaakt door dassen die emelten uit de dunne grasmat halen. Het Faunafonds vergoedt deze schade niet. De eigenaresse is op het hart gedrukt geen neonicothinoïden (met name Imidacloprid) tegen emelten te gebruiken. Dat heeft ze gelukkig nog niet gedaan. Het gebruik van dit insecticide in de landbouw baart onze werkgroep zorgen. Niet alleen vogels als spreeuw, kievit en lijsters (rapport Sovon), maar ook dassen kunnen sterven aan het eten van vergiftigde emelten en ritnaalden. Zie het artikel Groen & Doen van 8 augustus 2014. Een en ander is besproken op een dassenpraatavond in Elp op 11 december.

De stabilisatie van het dassenbestand heeft niet het aantal verkeersslachtoffers verminderd. Blijkbaar gaan sommige dassen door voor ons onbekende oorzaken zwerven. Op de vreemdste plekken worden dode dassen gevonden. Een burcht is dan niet in de directe omgeving bekend. Steeds meer particulieren weten ons te vinden en melden dode dassen. Met nadruk wijzen we er nogmaals op duidelijk de plek van de vondst te melden en of het een jonge das, adult, mannetje of vrouwtje betreft.

De beide kleine infrarood-camera's van het merk BolyGuard, die we jaren geleden van het IVN kregen, begonnen mankementen te vertonen en weigerden soms dienst. 's Nacht zendt deze IR-camera een rode flits uit nadat de bewegingsmelder beweging bij een burcht heeft geconstateerd. Dat bleek hinderlijk. In overleg met het bestuur van het IVN en na informatie bij enkele leden van Dassenwerkgroep Drenthe werd besloten een Bushnell HD IR-camera aan te schaffen. We kozen voor het nieuwste model met black flash. Deze camera zendt een onzichtbare flits uit. We gebruiken hem ondermeer bij burchten die in bossen liggen. Dergelijke burchten zijn moeilijk te benaderen en bij te posten door gekraak van blad en takjes. Ook willen we graag weten wat er 's winters in de nacht bij burchten gebeurt. De nieuwe Bushnell heeft inmiddels zijn diensten bewezen. Foto's en filmpjes staan op de IVN-site.

Foto's Hero Moorlag

Werkgroep Vleermuizen

Door Jan Mager

18 januari was de jaarlijkse wintertelling. De leden van het VleD (Vleermuiswerkgroep Drenthe) gaan op één of twee dagen alle vleermuisverblijven in Drenthe onderzoeken op de aanwezigheid van vleermuizen. Dit jaar bezochten we voor het eerst het nieuwe verblijf in het oude munitiedepot te Nieuw Balinge. Ook midden in de winter blijkt de ruimte veel te droog te zijn. Met Ronald Popken van Natuurmonumenten maken we afspraken hier wat aan te gaan doen. De oude ingestorte aardappelkelder in het Westerse Bos is dit jaar nog niet gerestaureerd en omgebouwd tot vleermuisverblijf. De subsidie is inmiddels uitgekeerd. Hopelijk lukt het nu in 2015. Op 26 januari werd er een lezing georganiseerd voor de vleermuiswerkgroep Groningen. Ook deze winter zijn er een aantal vleermuizen in opvang bij huize Mager.

In mei is het Spaarbankbos geïnventariseerd op vleermuizen. De excursie voor de Boskids is vanwege het slechte weer niet doorgegaan. In juni komt het regelmatig voor dat jonge vleermuizen te vroeg de kolonie verlaten, dan zoeken we de uitvliegopening op en zetten het jong daar op de muur.

Foto Jan Mager

17 juli is de vleermuis-kelder van Dickninge gerestaureerd en is er een lezing met excursie gegeven op camping De Otterberg. In augustus wordt een betonnen drempel gestort in de bunker van Nieuw Balinge. Daarna hebben we er 20.000 liter water in laten lopen. Daardoor wordt in de loop van het jaar de relatieve vochtigheid 5% hoger. Hopelijk gaat het nog meer omhoog. In augustus is meegewerkt aan het schoolkamp van De Krullebaar door drie lezingen met excursie te geven. Op 29 en 30 augustus zijn er in het kader van de Europese Nacht van de Vleermuizen excursies

gehouden voor IVN en voor Het Drentse Landschap.

Op 2 september was er een excursie georganiseerd voor de bewoners van Nieuwlande in het dorpsbos. Daarnaast is er advies gegeven aan Jan Wimmenhove in Pesse. Hij heeft jaren geleden een verblijf gebouwd en wil graag dat er ook vleermuizen inkomen. Op verzoek van Natuurmonumenten heeft de vrijwilligersgroep Mantingerveld, geïnventariseerd in de omgeving van het Mantingerbos. Na instructie wil deze groep daar vaker inventariseren.

7 oktober was er een lezing voor oud-personeel van de Draca in Emmen.

De bunker bij vliegveld Eelde is beter geschikt gemaakt als winterverblijf. De deur is tochtvrij gemaakt. Met AOC Terra Eelde zijn de muren rondom beplant met hедера. Het is de bedoeling dat de muren door een dikke laag klimop geïsoleerd worden.

Werkgroep Vogels

Door Gineke Jeurink

Zoals elk jaar zijn de lezingen en de excursies de basis van de activiteiten. Het niveau van de lezingen was hoog en werden zeer goed bezocht. De volgende lezingen zijn geweest: Boomvalk (Hanneke Sevink), Kwikstaart en Spreeuw, De Onlanden (W. v. Boekel), De vogelvriendelijke tuin (Cor Dirksen tuinconsulent Vogelbescherming Nederland) en De oehoe in de nieuwe leefgebieden (Gejo Wassink Oehoe Werkgroep Nederland).

Helaas werd ook afgelopen jaar nog steeds gedomineerd door gezondheidsproblemen. Dit had met name zijn weerslag op het aantal excursies. Excursies gingen naar: Lauwersmeer, Doosje, Bargerveen, Mepper Hooilanden (fietsexcursie), De Onlanden, Diepholzer Moor (kraanvoegeexcursie) en het Lauwersmeergebied (ganzenexcursie).

Door leden van de werkgroep worden tellingen van huis- en boerenzwaluwen uitgevoerd in Hoogeveen en Gees en omgeving. In bepaalde wijken zijn zwaluwkommen opgehangen, ook deze worden gemonitord. Ook wordt er op meerdere telposten, waaronder het Echtenerzand trektellingen en BMP (Broedvogel Monitoring Project) in gebied de Oude Kene, als samen met Vogelbescherming Nederland ook de Euro Birdwatch telling.

Door één van de leden worden natuurlessen verzorgd op een basisschool.

Naast deze activiteiten hebben we goede contacten gelegd met Groei & Bloei Beilen, waardoor er op veel plaatsen in Drenthe onze zelf gemaakte zwaluwkommen worden opgehangen. Ook zijn er inmiddels contacten met zustervereniging Emmen, waar binnenkort door ons een lezing verzorgd wordt. Daarnaast is er contact met een man met beperkingen, die we individueel gaan begeleiden bij het bezoeken van vogelgebieden.

Komend jaar zal weer een vogelgeluidencursus plaatsvinden, bestaand uit 5 avonden cursus en 5 excursies. Daarnaast zullen nog enkele lezingen plaatsvinden.

Foto Janny Timmerman, voorbeeld telling Gineke Jeurink

Werkgroep Gierzwaluw

Door Henk Derks

Hoewel er weer druk gespeculeerd werd over de aankomst datum van de gierzwaluw met betrekking tot de klimaatverandering en buitenlandse weersomstandigheden kwam de gierzwaluw eigenlijk gewoon weer rond 27 april ons land binnen suizen.

Natuurlijk is het altijd leuk om een vroege vogel te ontdekken, (12-04-2014 Ede) maar de geschiedenis leert ons dat de gierzwaluw gewoon zijn eigen ding blijft doen. Zo was het aan de Algol al niet anders, weliswaar drie dagen eerder dan vorig jaar maar vanaf 3 mei vlogen de broedparen met enige regelmaat de kasten weer binnen.

De camerakast werd natuurlijk extra in de gaten gehouden omdat het nieuwe paartje hier vorig jaar een nest heeft gebouwd. Rond januari kreeg ik het al behoorlijk op de heupen. Zouden ze het overleefd hebben, kunnen ze zonder problemen de Sahara over. Vanuit mijn warme bedje dacht ik soms gierzwaluwen te horen roepen,... januari, het vriest buiten, veel gekker moet het niet worden.

Maar dan toch, 6 mei om 20.30 u vliegen beide vogels na een reis van ruim 120.000 km achter elkaar de camerakast in. Na 9 maanden van elkaar gescheiden te zijn geweest is het weerzien intens. Veel geknuffel en zacht gepiep, ik ben haast net zo gelukkig. Ongeveer 37 dagen na aankomst zie ik bij de wisseling op het nest een oerlelijk klein vogeltje zitten; het eerste jong is er. Op 20 juni zit er nog zo'n gerimpeld bloot draakje in het nest. Zes dagen later beginnen ze waarachtig op een vogeltje te lijken, ze groeien als kool en zitten al in het dons.

Terwijl 15 wulpen al roepend rustig over het huis vliegen jakkeren groepen gierzwaluwen rond het huis. Het vaste rondje door de steeg, door de straat, over het huis en weer terug wordt in recordtijd afgelegd om vervolgens na een onzichtbaar teken op te lossen in de blauwe lucht. Op dezelfde manier wordt ook de aanval op de kast ingezet, vanuit het niets groeperen de gierzwaluwen zich om vervolgens de bewoonde kasten aan te vallen en al gierend voor de opening te kijken of er ruimte is in de kast. Dit levert spectaculaire beelden op, gierende gierzwaluwen op het nest van de stress, trosjes gillende gierzwaluwen voor de kastingang of hangend onder aan de kast. Iedereen wil een plekje.

De plaatselijke verenclub zit gestrest op het dak toe te kijken. De spreeuw weet niet meer wie hij moet verjagen, er zijn teveel donkere straaljagers en de mussen worden zonder pardon de kast uit gejaagd. Het is voorbij met de rust, 50 musjes zoeken hun heil in de hulstboom van de buurman.

Veel tijd om elders in Hoogeveen te inventariseren gun ik mijzelf niet, het is allemaal te druk en te mooi in de buurt. De kasten van de achterburen worden ook druk bezocht en soms vind ik een nieuw broedgeval dicht bij huis. Gelukkig krijg ik tussendoor ook mailtjes van mensen elders in de gemeente Hoogeveen zodat ik toch beetje bij beetje de nestplaatsen in kaart kan brengen.

Op 25 en 27 juli vliegen de jongen van de camerakast uit. Voorafgaand werd er veel geoefend in de kast, pure body building en geweldig om te zien. Ik kan het roffelen van de vleugeloefeningen zelfs horen vanuit de slaapkamer. De oudervogels slapen nog een paar nachten in de kast, even bijkomen en rusten voor de grote reis terug naar Afrika.

Het gevaar van mussennesten in de gierzwaluwkast werd in oktober pijnlijk duidelijk. Een jonge gierzwaluw had zich gewurmd aan een wollen draad. Het skelet ligt nu in de vitrinekast van 't Struunhuus. Een dilemma dient zich aan, wat doen we met de mussen die in het vroege voorjaar de kasten fanatiek volproppen met allerlei zooi. Ook brengen oude mussen soms "hun laatste oude dag" door in een gierzwaluw kast. Tja, wat moet je hier nu mee, moeilijk hoor. Tenslotte hebben ze allemaal een plekje nodig al heeft de gierzwaluw bij mij toch een streepje voor. We bedenken wel iets, zo blijft het gevogel met vogels leuk.

Foto Henk Derks

Werkgroep Huiszwaluw

Door Ernstjan Penninkhof

Monitoring huiszwaluwen in de Erflanden.

Inmiddels draait het project voor de huiszwaluwen alweer 4 jaar. In de Erflanden hangen nu 46 kunstnesten waar de huiszwaluwen gretig gebruik van maken.

Het is mooi om te zien dat het aantal broedparen na de landelijke dip van 2012 weer in de lift zit. Met in totaal 70 broedparen hebben we in 2014 het hoogste aantal broedparen geteld sinds de start van de monitoring!

Wat ook in de grafieken te zien is (zie pagina 21) dat juist in het slechte jaar 2012 de kunstnesten erg populair waren onder onze zwart-witte luchtacrobaten. 75% van de kunstkommen was toen bezet. In 2014 zijn naar verhouding iets minder kunstkommen bezet (67,4%).

Een voorzichtige conclusie hieruit is dat de huiszwaluwen het liefst zelf een nest bouwen. Maar in een slecht jaar slaan ze dit even over om zo meer energie over te houden voor het broeden en voeren van de jongen.

Wij danken de bewoners van de Erflanden voor het beschikbaar stellen van hun gevels en gaan de telling nog vele jaren voortzetten.

Werkgroep Kerkuilenbescherming

Door Freddy Mager

Voor wie zich het verslag van 2013 kan herinneren weet dat dit een slecht jaar was voor de productie van jongen. Oorzaak, een lang aanhoudende winter. In onze regio waar we onderzoek doen kwamen 25 jongen op 8 locaties uit het ei gekropen. Dit is een gemiddelde van ruim 3 jongen per nest, op zichzelf niet slecht. Het afgelopen seizoen was aanzienlijk beter. De winter was zeer zacht en hierdoor zijn de kerkuilen vroeg begonnen met broeden. De muizenpopulatie was groot en hierdoor zijn er grote legsels geweest. In onze regio vlogen uit het eerste broedsel 95 jongen uit op 19 locaties. Een gemiddelde van 5 jongen per nest.

Er volgde nog een tweede broed op enkele plaatsen, hierbij vlogen nog eens 17 jongen uit op 4 locaties. Een gemiddelde van ruim 4 jongen per nest. Bij elkaar opgeteld zijn dat er 112 jongen. Het resultaat is hoogstwaarschijnlijk hoger geweest. Bij controle van enkele kasten waren de jongen al uitgevlogen, zodat er geen resultaat genoteerd kon worden in aantallen. Hopelijk voor de kerkuilen gaat de komende winter ook zacht worden zodat de overlevingskans groter zal zijn.

Mochten er onder jullie belangstelling zijn om eens mee op pad te gaan en mee willen helpen! Neem gerust contact op met mij, we kunnen dan een afspraak maken.

Werkgroep Steenuilen

Door Koos van Zegeren

De afgelopen vier jaren hebben we een twaalfstal kasten gemonitord in de streek Echten – Fluitenberg. En hoewel hier elk jaar wel eens ergens een steenuil gehoord wordt, hebben we tot op heden geen enkel broedgeval aangetroffen in de kasten (die wel populair zijn bij spreeuwen).

Werkgroep PR

Door Annemieke Blokzijl

Op dit moment hebben we 116 leden in ons bestand (inclusief huisgenoten) en 12 donateurs.

Het aantal unieke gebruikers van de website is meer dan verdubbeld ten opzichte van 2013. Men weet de website wel te vinden; de activiteiten pagina wordt dan ook het meest bekeken. Sinds wij gebruik maken van de aanmeldformulieren bij activiteiten op onze website, kunnen wij veel beter inschatten hoeveel mensen wij kunnen verwachten. Toch komt het definitieve aantal niet altijd overeen; er zijn altijd mensen die zich opgeven en niet afmelden en andersom. Meestal is dat niet zo'n groot probleem, maar wel jammer bij activiteiten waarbij het aanmeldformulier op stop is gezet wegens overweldigende belangstelling.

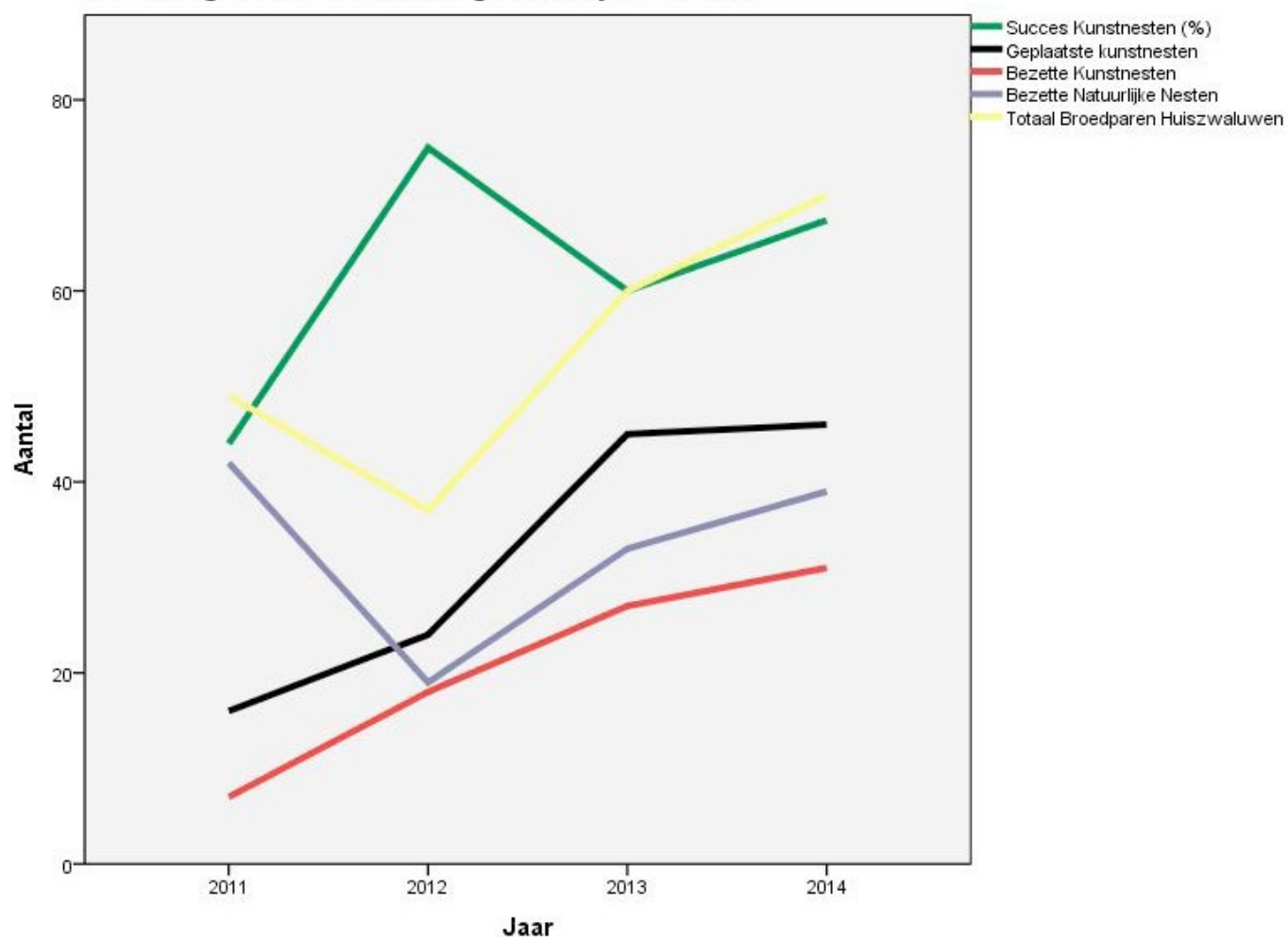
Van Twitter en Facebook wordt ook nog steeds driftig gebruik gemaakt en het bereik blijft groeien. Het aantal mensen die ons bij Facebook in de lijst hebben staan is dan ook 233.

Het aantal aanmeldingen voor de nieuwsbrief is ook nog steeds stijgende. Met name bij kinderactiviteiten stromen de aanmeldingen binnen. Afmeldingen zijn op 1 hand te tellen.

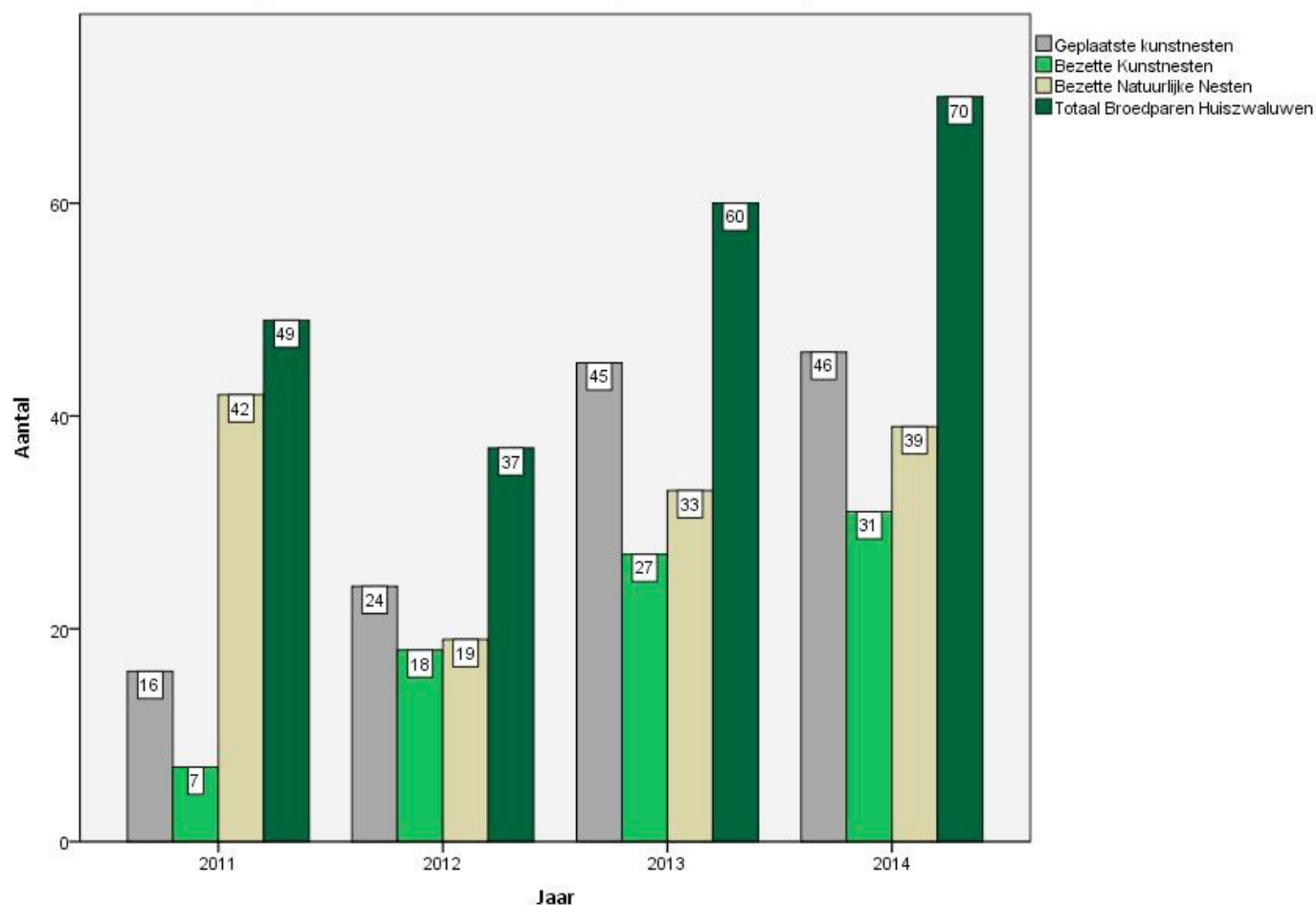
De pers heeft meer dan 50 persberichten geplaatst in de lokale kranten. Op internet is dit aantal groter dan 180.

Maar de vraag 'wat is IVN' blijven we horen. En dat is misschien maar goed ook; men is geïnteresseerd in die groene lelie en dat vinden wij helemaal niet erg.

Monitoring huiszwaluwen Hoogeveen wijk Erflanden

Monitoring huiszwaluwen Hoogeveen, wijk Erflanden

Contactgegevens IVN Hoogeveen

Voorzitter

Grietje Loof
06 53 34 02 85
grietje.loof@ziggo.nl

Secretaris

Annemieke Blokzijl
06 50 90 21 46
annemieke_blokzijl@hotmail.com

Penningmeester/ledenadministratie

Jan Mager
0528 27 15 75
magerjan7@gmail.com

Bestuurslid

Dette Boiten
06 49 71 87 07
rodevlecht@gmail.com

Bestuurslid

Janny Timmerman
06 37 31 48 34
veens13@ziggo.nl

Correspondentieadres

De Reiger 139
7905 GK Hoogeveen

Bezoekadres

Gerstekamp 10a
7908 MZ Hoogeveen

<http://www.ivn.nl/afdeling/hoogeveen>

<https://www.facebook.com/IVNHoogeveen>

<https://twitter.com/IVNHoogeveen>

<https://www.youtube.com/channel/UCeNY8zUyz1zKT16yBzdsFdw>

Activiteitenoverzicht 2014 (bij benadering)

Jeugdclub Boskids (08 jaar)
Nestkastjes timmeren Avondwandeling/Nachtdieren Bezoek aan schaapskooi Vleermuizen avondexcursie Vogels kijken Waterbeestjes vangen Paddenstoelen zoeken Natuurwerkdag
Jeugdclub Natuurkenners (09 jaar)
'Van alles in het bos' dag Avondnatuur/Paddentrek Waterdag Activiteiten Open Dag Struuntocht Mantingerveld Natuurwerkdag
Jeugdclub Struners (10-12 jaar)
Workshop winter Reeënexcursie/boerderij Uilen ringen Struuntocht Mantingerveld Natuurwerkdag
Kinderactiviteiten
Een explosie van bloemen, zaadbommen maken Paddenstoelenzoektocht voor kinderen Spaarbankbos Mandala's maken Blaaspijpje van vlierhout Speelnatuur, zintuigen ontdektocht Lampion maken met natuurlijk materiaal 2x
Onderwijsactiviteiten
Natuuractiviteit Groep 2-3 Montessorischool Natuurwerkdagen Dikkenberg Workshopcarrousel Villa Kakelbont & Juliana van Stolbergschool Schoolkamp Krullebaar
Evenementen
Tamboer Cultuurhistorische markt
Cursus
Cursus Jeugdbegeleider (i.s.m. IVN) 2013/2014 Bosfeest (Cursus Jeugdbegeleider) Cursus Tuinreservaten
Lezingen
Herinrichting Dwingelderveld door Albert Kerssies De Kiersche Wijde door Hero Moorlag Nachtvlinders door Joop Verburg Spaarbankbos door Hero Moorlag Boomvalk door Hanneke Sevink De vogelvriendelijke tuin door Cor Dirksen Kwikstaart & spreeku, de Onlanden door W. v. Boekel De oehoe in de nieuwe leefgebieden door Gejo Wassink Das en dashond door Pauline Arends

Excursies/Activiteiten
Natuurontbijt in het Steenbergerpark Open Dag Steenbergerpark Fietstocht wethouders Regiodag 2014 Filmavond Nieuwe Wildernis Spaarbankbos Highland Games Slootjesdag Water in de tuin (i.s.m. Groei & Bloei) Natuurwerkdag in het Steenbergerpark & Nuilerveld Nl doet: Pimp het park Plantenexcursie Schiermonnikoog Orchideeën excursie Oude Diep Natuurwandeling de Blinkerd Kiersche Wijde excursie Nachtvlinder excursie Steenbergerpark Nationale Nachtvlindernacht in het Steenbergerpark Spaarbankbos excursie Nacht van de nacht Spaarbankbos Vleermuis lezing en excursie Camping de Otterberg Nacht van de vleermuis Vleermuisexcursie Nieuwlande Vleermuislezing personeel Draka Emmen Paddenstoelen excursie Spaarbankbos Excursie over de grote stille heide, Dwingelderveld Kano en vlotvaren Zuiderpark (i.s.m. SWW) Vogelexcursie NOP Diependal Kraanvogels in het Diepholzer Moor Vogelexcursie Lauwersmeer Vogelexcursie Doosje Vogelexcursie Bargerveen Vogel fietsexcursie Mepper Hooilanden Vogelexcursie de Onlanden Ganzen in het Lauwersmeergebied